

Rezumat teza doctorat

Capitolul I. Istoria miniaturii celtice. Mutațiile de structură și progresul miniaturii celtice ca mijloc de expresie și cunoaștere

În acest capitol am realizat o istorie a miniaturii cu geneza formelor, apariția și răspândirea acestora pe întreg teritoriul Europei.

Contribuția pe care cultura celtică a adus-o lumii a constat în salvarea unor valori în cadrul culturii și civilizației mediteraneene în timpuri de barbarie, materializându-se în cărțile cu miniaturi din sec. VI - XI.

Rezultatul, constă într-un sistem deosebit de încolăciri și împletiri, de curbe și contracurbe, inspirate de natură sau reflectate de propria imaginație. Personajele și obiectele reale devin rodul închipuirilor mentale, sunt rupte de orice urmă de individualitate și de asemănare cu realitatea. Ornamentul, abstract, redă informații din Biblie într-un mod mai puțin realist dar ușor de înțeles.

Mare parte a formelor ornamentale își au obârșia în Antichitate, în epoca târzie a fierului (aprox. între 500 î.Hr. - sec. I î.Hr.). A doua perioadă La Tene a plasat cultura celtică în fruntea popoarelor care și-au arătat măiestria artistică și potențialul de dezvoltare. Expansiunea teritorială ajunge la apogeu în acest timp efectuând importante schimburi culturale cu popoarele cu care intrau în contact. Moștenirea celtică și-a pus amprenta asupra civilizației europene nu numai prin dimensiunea valorilor culturale - artistice, dar și prin persistența unor credințe și concepții de viață și a unei spiritualități specifice.

Înflorirea artei ornării manuscriselor în teritoriile țărilor celtice (Irlanda, Scoția, Țara Galilor, Insula Man, Bretania, Cornwall) și influența deosebită pe care aceștia au avut-o asupra artei Europei Occidentale sunt surprinzătoare. Irlanda pare să fie singura țară aptă să dezvolte arta miniaturii în condițiile în care lumea veche începea să apună. Creștinarea poporului irlandez se realizează începând cu secolul III. Din mediul roman sunt trimiși episcopi pentru a-i creștina pe păgâni.

În anul 432, Sf. Patrick sosește în Irlanda iar misiunea lui se încheie în 461, odată cu moartea sa. Activitatea sa este destul de prodigioasă, lui atribuindu-se întemeierea mănăstirilor Durrow, Armagh, Derry și a celei din insula Iona, renumite centre de producere a manuscriselor.

Data exactă a execuției manuscriselor, nu poate fi cunoscută dar unele par a fi făcute la începutul secolului VII. Secolul VIII înregistrează o înflorire a acestei arte. Renumita „*Book of Kells*”, o adevărată capodoperă a manuscriselor este datată din perioada secolelor VIII - IX.

Iona, insulă din Hebridele Interioare era în Evul Mediu un important centru de cultură datorită Sf. Columba care a debarcat aici în anul 563 pentru a întemeia o mănăstire. Acesta a adus cu el arta miniaturii și a scrisului, adunând pe lângă el oameni dornici de a învăța noile tehnici. De la Iona, pleacă mai departe numeroși misionari (Scotti Pelegrini), spre Scoția, spre Northumbria și spre întreg Continentul.

Datorită raidurilor păgânilor care erau atrași de bogățiile mănăstirești, mulți călugări au fost nevoiți să se refugieze din Iona, în Irlanda, la Kells. Din păcate, multe mănăstiri au fost prădate, pierzându-se astfel multe obiecte de valoare printre care și manuscrise.

Miniatura celtică poate fi încadrată în stilul abstracționist prin amalgamul de simboluri întâlnite și prin primitivismul execuției elementelor de decor, al personajelor și al animalelor. Caracteristice creației celtice sunt: *spirală, nodul, entrelac-ul, pointille-ul și motivul în formă de trompă*.

Din creațiile artistice miniaturale celtice, amintim: *The book of Kells, The book of Durrow* (ambele aflate în proprietatea Trinity College), *The book of Lindisfarne, The book of Echternach, Evangheliarul de la Lichfield, Evangheliarul Barberin, Manuscrisul Cerne, Evangheliarul de la Saint Gall, The book of Armagh, etc.*

Capitolul II. Manifestări artistice celtice pe teritoriul României

În acest capitol am cercetat amprenta artei celtice asupra teritoriului României în urma raidurilor din Antichitate. Urmele celtice lăsate de aceștia pe teritoriul țării noastre sunt destul de consistente. Din păcate, acestea, au intrat în sfera de interes a cercetărilor arheologice destul de târziu, comparativ cu studiile regiunilor celtice din vestul Europei. Aceste descoperiri au stabilit, că în trecut, relațiile dintre Europa celtică răsăriteană și cea occidentală au fost destul de strânse, creîndu-se o unitate de civilizație.

Chiar dacă formele au evoluat separat, nucleul central poate fi urmărit în toate teritoriile. Până în prezent în Crișana și în Transilvania au fost descoperite aproximativ 140 de locuri cu așezări și necropole celtice.

Perioada de maximă înflorire celtică, aparține secolului III î.Hr. Au fost descoperite în aceste zone, gropi cu provizii, cu oase de animale domestice, obiecte de podoabă, unelte, ceramică prelucrată la roată, etc. Construcțiile erau sărăcăcioase, tip bordeie, acoperite cu păioase sau lemne; în schimb mormintele erau bogate în arme, veșminte și bijuterii: brățări, fibule, centuri, catane și nasturi decorați.

În cultura românească, asimilări ale motivelor celtice, precum crucea celtică și spirala celtică, se regăsesc nu numai în arta populară ci și în literatura și legendele populare. și chiar în superstițiile populare românești. De exemplu, animale precum corbul, mistrețul și porcul apar frecvent amintite în viața cotidiană a irlandezilor, ca protectori ori ca înfăptuitori ai unor fapte extraordinare. Se constată, că acestea, alături de simbolistica lor, pot fi întâlnite și în legendele și superstițiile românești.

Capitolul III. Recurența decorației din miniatura celtică în creația modernă.

Studiu de caz.

La sfârșitul secolului XIX și începutul secolului XX, în teritoriile țărilor celtice dar mai ales în Irlanda, au loc o serie de mișcări și tendințe de reînnoire a culturii celtice.

Mișcarea a vizat în primul rând interesul pentru poezia și literatura tradițională irlandeză. Scriitori precum William Butler Yeats, Edward Martyn, Lady Gregory, Alice Milligan, Edward Plurkett, au abordat în scrierile lor, teme tradiționale, mituri, legende și simboluri sacre. Mișcarea *Celtic Revival* a fost destul de complexă și a vizat mai multe domenii, fiind precursora modernismului în țările celtice.

Facsimile au avut un rol important în renașterea celtică, fiind o expresie a interesului în creștere pentru operele antice celtice, completat de un interes pentru literatură, muzică, teatru, dansul și sportul din acea vreme. În general, la începutul modernismului, tendința europeană era înclinată spre redescoperirea formelor din trecut, ceea ce a dus și la inspirația de a crea artefacte.

Dintre artiștii care au făcut parte din mișcarea *celtic revival*, am amintit pe : pictorul **John Duncan**, vitralistul **Thomas Augustus „Gus” O`Shaughnessy** și bijutierul **Archibald Knox**

Capitolul IV. Rolul elementelor decorative simbolice din miniatura celtică în determinarea formelor și decorului contemporan. Studiu de caz.

Stilul poate fi interpretat ca o emblemă, o mândrie a unei naționalități, chiar și în expresia contemporană. De-a lungul timpului, arta unui popor a asimilat o serie de influențe străine, încât putem vorbi, chiar și în perioada medievală, de un stil internațional. Cu atât mai mult, stilul internațional se propagă în perioada modernă și contemporană când evoluția formelor a primit influențe multiple cu trecerea timpului și ajutată de migrația tot mai mare a oamenilor.

Arta celtică contemporană își dorește să ducă mai departe acest mesaj, respectul și în același timp uimirea față de aceste creații. Caracterizată printr-o mare diversitate de viziuni narrative, metaforice și abstracte, arta decorativ simbolică contemporană evoluează ținând atât cont de încărcătura spațiului în care se desfășoară cât și păstrând contactul cu arta sacră antică.

Dintre artiștii contemporani implicați în explorarea artei celtice medievale amintim: **artista galeză Jen Delyth, artista Cynthia Matyi și Aidan Breen, pioner al renașterii bijuteriei celtice.**

Capitolul V. Valențe ale miniaturii celtice în creația personală

Chiar dacă imaginea contemporană pare să se confunde chiar să se contopească cu trecutul în ochiul privitorului din ziua de azi, creațiile păstrează parfumul trecutului dar se conturează conform și potrivit prezentului.

Prin propriile creații am încercat să păstrez forma trecutului în produse cosmetizate și reinterpretate, cu rezultate, sper eu surprinzătoare și în același timp inovatoare. Alăturarea formelor decorative din cele două culturi (românească și celtică), introducerea mileului românesc în compozițiile cu design celti și diversificarea suportului de lucru, sunt elementele ce caracterizează munca profesională depusă în acești ani de studiu.

Parte din propriile creații sunt realizate sub formă de pagină de manuscris ce par a fi trecut testul timpului, ușor deteriorate dar cu aceeași cromatică bogată.

Prin adăugarea unor fragmente de mileu românesc în compoziția lucrării am vrut să relievez un sentiment de apreciere pentru arta celtică și în același timp, pentru a arăta faptul că arta mai multor popoare se poate contopi, pot fuziona, își pot găsi elemente comune.

Atentă la spectacolul naturii și interesată de structurile organice elementare, lucrările mele, prin ritmicitate și modulație reflectă tocmai aceasta mișcare și transformare a naturii; iar elementele decorative celtice completează foarte bine acest aspect. Artă celtică are o eleganță și o fragilitate a formelor similară naturii

Prin artiștii studiați, am constatat că adaptarea limbajului celtic epocii moderne și contemporane, a creat rezultate inovatoare și chiar surprinzătoare. Era de așteptat să fie așa, ținând cont că arta este susținută de materiale și tehnici noi iar sursele de inspirație ne sunt puse în multe moduri la dispoziție.

În prezent, materialele și tehnicile sunt puse în slujba evoluției acestor forme dar și în conservarea vechilor tezaure, ce ne vorbesc despre o civilizație de mult apusă.

Abstract:

Artă celtică, prin originalitatea formelor, prin redarea fantastică a oamenilor și animalelor și printr-o cromatică vie și bogată, a menținut flacăra creației secole de-a rândul. A jucat un rol important în formarea și dezvoltarea artei evului mediu, manuscrisele din această perioadă generând modele de inspirație secole de-a rândul, nu numai popoarelor celtice ci întregii lumi. Mărturie stau creațiile ulterioare în special renașterile celtice din modern și contemporan, ce au creat la rândul său opere valoroase ce amintesc de o moștenire valoroasă și bogată. Simboluri precum crucea celtică, nodul celtic sau spirala, datează din antichitate și se regăsesc în zilele noastre în bijuterie, sculptură, pictură, vitralii și tatuaje. Evoluția acestor forme a avut un avânt fantastic în ultimii ani datorită angajării mai ample în vederea creării unei moderne expresivități. Acesta este corolarul ritmului accelerat al activității contemporane.

Cuvinte cheie:

Miniatură celtică, manuscris, migrație celtică, Țările celtice, Irlanda, Insula Iona, Cultura La Tene, Cultura Hallstatt, Evul mediu, scribi, simbol, Sf. Patrick, Sf Columba, Cartea de la Kells, literatura irlandeză, Renașterea celtică, crucea celtică, nodul celtic, spirala celtică, bijuterie celtică, artefacte, facsimile, abstract, simbolic, decorativ, ornament, mileu, natură.